

زانكۆی سه‌لاحه‌دین-هه‌ولێر

كورس بوک

2025 – 2024

کولێژ: ناداب

به‌ش: راگه‌ياندن

بابه‌ت: سه‌لامه‌تی پيشه‌یی بۆ رۆژنامه‌نووسان

ماموستا: د. شيلان ياسين

ئيميل: shelan.khidhir@su.edu.krd

وه‌سفی کۆرس

مۆدیوول	زمانی وانه‌ووتنه‌وه
سه‌لامه‌تی پيشه‌یی بۆ رۆژنامه‌نووسان	کوردی
سالی ناکادیمی	سیمستر
2024-2025	پاییز
کریدیت	مۆدیوولی پینشمه‌رج
4	یاساکانی رۆژنامه‌وانی
ناوه‌رۆکی کۆرس دهرنه‌نجامی کۆرسه‌که	
<p>1 - ناوه‌رۆکی وانه‌ی سه‌لامه‌تی پيشه‌یی بۆ رۆژنامه‌نووسان، گشت ئەو بابته‌انه له‌خۆدگرێتته‌وه که ده‌بنه‌ هۆی مه‌ترسی له‌سه‌ر ژيانی رۆژنامه‌نووسان و زانیارییه‌کانیان له‌ کاتی کارکردنیا به‌شێوه‌ کارگێری و مه‌یدانییه‌که‌یدا، هه‌روه‌ها به‌مه‌به‌ستی هۆشیارکردنه‌وه‌ی رۆژنامه‌نووسان به‌ مه‌ترسی کاره‌کانیان و به‌هێزکردنی کارامه‌یی و تواناکانی له‌ کاتی رووبه‌رووبونه‌وه‌ی ئەم جۆره مه‌ترسی و هه‌ره‌شانه له‌سه‌ر کار و پيشه‌ییان، هه‌روه‌ها ئەم بابته‌ پرسه‌کانی تايه‌ت به‌ سه‌لامه‌تی پيشه‌ی رۆژنامه‌نووسان و په‌يامنیران ده‌کۆلێتته‌وه له‌ کاتی رۆمالکردنی هه‌واله‌کان له‌ گۆره‌پانی جه‌نگ و مملانییه‌کاندا و گرژی و ناکۆکییه‌کان و خۆپیتشاندا نه‌کانی ناوچه مملانییه‌کان له‌ گشت ئاسته‌کاندا، زیده‌باری ئەمانه له‌ کاتی رۆمالي هه‌ندی بابته و هه‌والی دیکه‌ش وه‌ک کاره‌ساته سروشتیه‌کان و قه‌یرانه مروّقایه‌تییه‌کان و دیارده نامۆکانی کۆمه‌لگه به‌گشتی، ئەمه و جگه له‌ کارکردن له‌سه‌ر هه‌ندی که‌یسی هه‌ستیار وه‌ک بابته‌کانی گه‌نده‌لی و ناسایشی نه‌ته‌وه‌یی و نابووری و کۆمه‌لایه‌تی. چونکه‌ کاری رۆژنامه‌وانی جگه له‌ گرنگی خۆی بواریکی مه‌ترسیداره، هه‌روه‌ک له‌ سالانی پيشوودا به‌هۆی جه‌نگ و شه‌ر و مملانییه‌کان زۆر له‌ رۆژنامه‌نووسان له‌ کاتی کارکردن و نه‌جامدانی ئەرکی رۆژنامه‌وانیان گیانیان له‌ده‌ستداوه، هه‌ندێجاریش رۆژنامه‌نووسان ده‌کوژرێن له‌ شوینیته‌ک که هه‌یج شه‌ر و پیتکادانی تیدا نیه، که رۆژ له‌ دای رۆژ رێژه‌ی کوشتنی رۆژنامه‌نووسان له‌ زیادبووندايه. بۆیه زۆر گرنگه رۆژنامه‌نووس مه‌ترسییه‌کانی سه‌ر ژيانی خۆی بزانیته له‌ پيشه‌ی رۆژنامه‌نووسی و له‌ هۆکاره‌کانی و چۆنیه‌تی خۆیاراستنی له‌ کاتی کارکردندا ناگادار بیت.</p>	

2- ئەم بابەتە بۆیە گرنگە بۆ قوتابیانى بەشى راگەياندن تاوہ کو زانیاری تەواو وەر بگرن لەسەر چۆنیەتی خۆپاراستن و ھۆشیار بوونەویان بە مەترسییەکان بەگشتی. ھەر وەھا ژيانى پيشه‌یى ئافەرەتانی رۆژنامەنووس بەدەر نیە لەمە بەلکو بگرە مەترسیدارترە بە رێژەییەکی زیاتر بەھۆی پرسی توندوتیژی کە لەسەر بنەمای جیاکاری جۆری کۆمەلایەتی دامەزراوە بۆ بە ئامانجکردنی رۆژنامەنووسە مێینەکان.

3- ئەم بابەتە لەلایەن ریکخراوی نیودەولەتی بۆ پەرورده و رۆشنیبری و زانست (یونسکو) دیارکراوە بۆ ئەوەی داخلى پەپرۆگرامى خویندن بکریت بۆ زیاتر ئاشنابوونی رۆژنامەنووسان بە بواری مەترسییدارەکانی کارکردنیان و مافە سروشتییەکانیان (مافی رۆژنامەنووسان) بەمەبەستی پاراستنی ژيانى، ھەر وەھا لەو یاسا و ریکارییە زانستییانەش شارەزا بن لە چۆنیەتی خۆپاراستن و ھۆشیاری پەیداکردن لە کاتی کارکردنی مەیدانیدا بۆ ئەوەی زیاتر ژيانى پارێزراو بێت و بتوانن بەشێوەیەکی سەرکەوتوو کارەکانیان ئەنجام بدن، دوور لە ھەموو مەترسییەکی دەروونی یاخود فیزیکی. ئەمەش ھەلئى زیاتر دەرەخسێنی بۆ پەیداکردنی کاری گونجاو کە لەگەڵ بېروبوچوون و ئاستو توانا و بەھیزی ئێرادە و بویریان دەشیت و جۆری ھەلسوکەوت و پێپەوی ئیتیکی رۆژنامەوانی بۆ ھەردوو رەگەزی نێر و مێ. ئەمە جگە لە شارەزابوون و وەرگرتنی زانیاری لەسەر ئەو ریکخراوە حکومی و نا حکومییەکان ئەھلی و مەدەنییەکان کە کار لەسەر ئەم بابەتە دەکەن بۆ ئەوەی لە کاتی پېویست کۆتاکتیا ن ھەبێت و پرس و راویژیان پێی بکەن، ھەر و زانیاریشیان ھەبێت لەسەر یاسا جیھانیی و نیودەولەتیەکان لەبارەى مافی مرۆڤ و مافی رۆژنامەنووس بەشێوەیەکی گشتی.

نامانجی کۆرسەکە

ئەم بابەتە چەند ئامانجیکی لەخۆدەگریت وەك:

- 1- تێگەشتن لە چەمك و واتای سەلامەتی پيشه‌یى و ھەموو توانا و لێھاتوو و زانین و زانیارییانەى پەيوەستن پێی.
- 2- تێگەشتن لە پەيوەندی نێوان سەلامەتی و ئازادی رۆژنامەنووسی و ئەركی رۆژنامەوانی و جیاوازی نێوانیان.
- 3- دەستنیشانکردنی مەترسییەکان کە رووبەرۆی رۆژنامەنووسان دەبێتەو و شیکردنەویان.
- 4- شیکردنەوی ئەو ھۆکارانەى کە مەترسیدارن و ھەرەشەن بۆ ژيانى رۆژنامەنووسان وەك دادگایی نەکردنی تاوانکاران.
- 5- رۆشنیبرکردن و ھۆشیارکردنەوی رۆژنامەنووسان بە مافی سەلامەتی ژيانى و پاراستنیان لە رووی پزیشکی و دەروونی و ئاسایشی کەسى و ژمارەیی.
- 6- ئاگاداربوون لە یاساكانی جیھانی و نیودەولەتی سەبارەت بە مافەکانی رۆژنامەنووسان.
- 7- زانیاری لەبارەى ئیتیکی رۆژنامەوانی و وەرگرتنی بریار لە کاتی پېویست.
- 8- وەرگرتنی زانیاری لەسەر ریکخراوە ناوہخۆیی و جیھانییەکان کە گرنگی بە سەلامەتی رۆژنامەنووسان دەدەن.
- 9- خۆرۆشنیبرکردنی بە مافەکانی مرۆڤ و چۆنیەتی مامەلە کردن و ھەلسوکەوت لە کاتی گرژییەکان.
- 10- زانیاری پېویست لەسەر سەلامەتی رۆژنامەوانی بنگولین و چۆنیەتی خۆپاراستنیان.
- 11- زانیاری پېویست سەبارەت بە چۆنیەتی ئامادەکردنی راپۆرتی رۆژنامەوانی بەشێوەیەکی پروفیشینالانە بەپێی پتوہرەکانی سەلامەتی پيشه‌یى بۆ خۆپاراستنی رۆژنامەنووسان لە کاتی جەنگ و مەلەنییەکان.

دەرئەنجامی فێربوون

دوای ئەوەی قوتابی و رۆژنامەنووسی داھاتوو لە مەترسییەکانی کارو پيشه‌یى خۆی ئاگادار بێت و زانیاری تەواوی دەبێت لەسەر چۆنیەتی پاراستنی سەلامەتی خۆی لە کاتی کارکردندا. ئەو بەباگراوەندیکی زانیاری و مەعریفی بەھیزی دەبێت سەبارەت بە گشت ئەو بابەتانەى کە دەبنە ھۆی مەترسی لەسەر کار و پيشه‌یى رۆژنامەوانی، بەتایبەتی ئەو کەسانەى کە رووبەرۆی کوشتن و توندوتیژی دەبن کە ئەو رۆژنامەنووس و پەيامنیر و یاریدەدەر و وێنەگر و ھاوکارانیانەو دەگرێتەو. بۆیە ئەم قوتابیانە بە کۆمەلە خالێکی جیاوازی پيشه‌نگ دەبن لەکار و پيشه‌ و داھینانەکانیان لەگەڵ ھاوپيشه‌کانی دیکەیان لە بواری راگەياندن بەمشێوەیەى خوارەوہ:

- 1- بەمەبەستی رەكابه‌ری و كیبركی له‌نیوان رۆژنامه‌نووسان بۆ دەستخستنی هەلی كار، پێشكەشكردنی سیقییه‌کی دەوله‌مەند بۆ دەزگا راگەیانندنەكان كە هەموو كارامه‌یی و لێهاتووێكان و شارەزایی بابەتی سەلامەتی پیشەیی رۆژنامه‌نووسی له‌خۆدەگرێتەوه تێدا هەبێت، ئەمەش دەبێتە هۆی دەررفەتی وەرگیرانی.
- 2- له‌كاتی وەرگیرانی له‌ دەزگا راگەیانندنە هەمیشە پلانێکی تۆكمە و دووربینانەیی دەبێت له‌نیو بابەتی نوێ و پرۆژەیی داھێنانەكانی كە سەلامەتی پیشەیی له‌خۆدەگرێتەوه، ئەمەش دەررفەتی پیشەنگی و پێدانی ئەوله‌ویەتی كار له‌ناو دەزگا كە دەبێت.
- 3- بەردەوام بەمەبەستی دۆزینەوه‌ی شیوازیکی نوێ یان ستایلیکی نوێ له‌ گواستنه‌وه‌ی هەواله‌كان كە پێشتر كەس نەیکردوه‌ یان بەكارێ نەهێناوه له‌كاتی جەنگ و مەلانییه‌كان، بێرۆكەكان و زانیارییه‌كانی شیوازیکی تەندروست له‌خۆدەگرێت، بەهۆی توانا و شارەزاییه‌كانی له‌ بابەتی سەلامەتی و چۆنیەتی مامەله‌كردن له‌م حاله‌تانه‌دا.
- 4- بەهۆی پێشكەوتنی تەكنەلۆژیا و ئامرازه‌كانی گەیاندن رۆژنامه‌نووسه‌كە شارەزایی زیاتری دەبێت له‌بارەتی ئاسایشی ژماره‌یی و چۆنیەتی خۆپاراستنی زانیاریه‌كان، و فێربوونی بەكارهێنانی تەكنەلۆژیا نوێ و فراونی بەكارهێنەرانی ئامرازه‌كانی گەیانندی و تۆرە كۆمه‌لایه‌تییه‌كان (سوشیال میدیا).
- 5- له‌ باره‌ی مافی مرۆف و رێكخراوه‌ جیهانی و نیوده‌وله‌تییه‌كان، رۆژنامه‌نووس هەموو ئەو شتانه‌ی فێردەبێت كە له‌ یاساكانی مرۆفایه‌تی و جیهانییه‌كاندا هەن و شارەزا دەبێت له‌گشت ئەو بابەتانه‌ی كە قەدەغەن یاخود هەلەن و دەبێتە هۆی مەترسی و کاریگەری له‌سەر ژیانی و چۆن مامەله‌یان له‌گەڵ بکات كە ببێتە هۆی نەهێشتنیان یان كەمكردنه‌وه‌یان و رێگە راسته‌كەیی به‌پێی پێوه‌ره‌كانی جیهانی بۆ سەلامەتی پیشەیی ئاسایشی خۆی بپارێزێت.
- 6- دەستخستنی متمانه‌ی دەزگا راگەیانندنەكە و هاوپیسه‌كان و تەواوی ستافه‌كەیی چونكە جگه‌ له‌ خۆی دەزگا راگەیانندنەكەشی كە خۆی و رۆژنامه‌نووسه‌كان تێدا كار دەكەن بەرپرسیارن له‌وه‌ی بۆ شوێنێکی مەترسیان دەنێرن كە بەرپرسیارییه‌تیە ده‌كه‌وێتە ئەستۆیان.
- 7- خستنه‌رووی دیدگایه‌کی بابەتی و زانستی ورد بۆ گشت ئەو بابەتانه‌ی په‌یوه‌ستن به‌ سەلامەتی پیشەیی و شروقه‌ و روونکردنه‌وه‌ی پێویست پێی بدرێت، قوتابیان له‌ داهاوودا پرۆفیشیناڵانه‌تر بۆ پیشەیی رۆژنامه‌وانی دەروانن و رۆژنامه‌نووسان به‌گشتی به‌شیوه‌یه‌کی كارا و سه‌ركه‌وتوانه‌ پیشه‌یی خۆیان ئەنجام دەدەن بێئەوه‌ی كێشه‌یه‌ك بۆ خۆیان یان دەزگا كەیان دروست بکەن.
- 8- دەستخستنی متمانه‌ی خەلك بۆ كار و پیشه‌ی رۆژنامه‌وانی بۆ وەرگرتنی زانیاریه‌كان به‌ هۆی شارەزاییان له‌ چۆنیەتی مامەله‌ كردن له‌گەڵیان و چۆنیەتی پاراستنی مافه‌كانی تاك و پاراستنی زانیاری كەسی.
- 9- متمانه‌ به‌خۆبوونیان زیاتر دەبێت سه‌بارەت به‌ كەسی بنكولكارییه‌كان كە وردتر و بابەتیانه‌ كار بکەن به‌هۆی پرۆفیشیناڵی كارەكانیان كە دەبێتە جیگه‌ی متمانه‌ی دەزگاكان و كارە مه‌یدانییه‌كان به‌هۆی شارەزابوون و به‌هیزی و بوێری و تواناكانیان بۆ رووبه‌رووبوونه‌وه‌ی گشت ئەو هه‌ره‌شه‌ و مه‌ترسیانه‌ی سه‌ر ژیانیان.
- 10- بریاردانی دروست له‌ هەندی حاله‌تی مرۆفایه‌تی و له‌ناكاو كە رووبه‌رووی رۆژنامه‌نووسان دەبێتەوه، به‌ هۆی شارەزایی له‌ بابەتی ئیتیک و یاساكانی كاری رۆژنامه‌وانی كە دەررفەتی چۆنیەتی مامەله‌كردن له‌و حاله‌تانه‌دا پێدەدات و وەرگرتنی بریاری راست و خێرا.

سەرچاوه‌كان

- سەلامەتی پیشەیی بۆ رۆژنامه‌نووسان، 2021، پ.ی.د. ئاریانا ئیبراهیم، چاپخانه‌ی زانکۆی سەلاح‌دین، هه‌ولێر.

<ul style="list-style-type: none"> - الاتحاد الدولي للصحفيين, ديفيد بيغان, الصحافة على الخط الامامي (دليل السلامة المهنية للصحفيين الميدانيين)-2008. - مراسلون بلا حدود لحرية الاعلام, دليل السلامة للصحفيين (دليل عملي للصحفيين في المناطق المعرضة للخطر). - الاتحاد الدولي للصحفيين, بيتر ماك اينتري, دليل البقاء للصحفيين (اخبار حية), الاردن. 2003. - ريبهري رومانكردني روتنامهنوسوي (له حالته تي مهترسيداره كاندا), و: زمانكو بورهان, 2010. - Journalists and Media Staf Killed 1990-2015. International Federation of Journalists - وبيساييتي نهو ريكرخوانه اي كه بايه خ و گرنكي به سهلامه تي پيشه يي روتنامهنوسان ددهن وهك (يونسكو) و (مراسلون بلا حدود) و (الاتحاد الدولي للصحفيين). - وبيساييتي كونگره و كونفرانسي تايهت به سهلامه تي پيشه يي روتنامهنوسان.
جۆرى وانه وتنهوه
<p>بۆ وانه وتنهوه له ريگه ي ئهم نامرازانه كار دهكهن:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- داتاشو و بهرنامه ي پاوهرپوتنت. 2- قهله مي ماجيك له سهر تهخته ي سبي بۆ هه ندئ چه مكي قورس و ناديار. 3- وانه ي دهر مكي كه سوودى هه بيت بۆ قوتاييان سه باره ت به بابته كه (سهردانى مهيدانى). 4- بانگه پشيت كردنى كه سانى شاره زا و پسپور له بواري راگهياندىن به مه به ستي خستنه رووى ئهزمونه كانيان. 5- سهر چاوه ي دهر مكي وهك ناميلكه و ريبهري پيويست سه باره ت به وانكه به زمانه كانى ديكه, كه له لايهن ريكرخواه جيهانى و نيوده مه له تيبه كان به شيوه ي خولى راپورت هكان بلاوده كه نه وه.
پيداويستيه كانى به ده سه ته ينانى كرديت
-1
دابهبش كردنى نمره كان
<p>ئيره ماموستا جۆرى هه لسه نگاندىن (تاقىكر دنه م كان يان ئهزمونه كان) دهنوسنت بۆ نمونه تاقىكر دنه وه ي مانگانه, كويزه م كان, بيركر دنه وه ي رهخنه گرانه (پريزه نته يشن), راپورت نووسين, وتار نووسين يان ناماده نه بوونى خويندكار له پولا... هتد. ئامانه چه ند نمره ي له سهرده بيت و ماموستا چۆن نمره كان دابه شه كات؟</p> <p>بۆ نمره ي كو شش كه له 40% به گشتى وانه ي خو م به مشيوه يه دابه شكر دووه:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- تاقىكر دنه وه ي وه رزى (يهك كورس) كه (20) نمره ي له سه ره: 2- نه نجامدانى تاقىكر دنه وه ي روژانه (كويزه) (10) نمره له سه ره: 3- ناماده كردنى راپورت يان فيجه ر له كو تايى كورس (5) نمره ي له سه ره. 4- به شدارى قوتاييان به گفتوگو و ناماده بوونى ناو پولا (5) نمره ي له سه ره 5- تاقىكر دنه وه ي كو تايى ساليش نمره 60% له سهر تاقىكر دنه وه ي به نووسين له پهراوى تاقىكر دنه وه

پلانی ههفتانه

ووردهكاری	
ههفته	ووردهكاری
١	<p>ئاسایشی كهسی (خود) : سه‌ره‌تای دانانی پلان بۆ كاره رۆژنامه‌وانییه مه‌یدانیه‌كان، كه ئاسایشی كهسی له شوینه مەلملانییه‌كان، پشتبەستن به خود له گۆره‌پان. تیگه‌یشتنی راگه‌یاندنكاران بۆ خۆپیشاندانه جه‌ماوه‌رییه‌كان و كاره‌گرژییه‌كان، له‌خۆده‌گریتته‌وه.</p>
٢	<p>جوئه و هه‌لسوكه‌وت له‌كاتی سه‌فه‌ركردن: ئاماده‌كاری و زانیاری سه‌باره‌ت به‌شوینه سه‌فه‌ركراوه‌كان، سه‌لامه‌تی شوینی نیشته‌جی و كارکردن و ئاسایشی رۆژنامه‌نوسانی ئافره‌ت و سه‌لامه‌تییان، له‌خۆده‌گریتته‌وه.</p>
٣	<p>پروژه‌ی هۆشیاری بۆ رۆژنامه‌نوسان سه‌باره‌ت به: كاره‌رفاندنه‌كان و مه‌ترسییه‌تاییه‌تییه‌كان، قۆناغه‌كانی ر‌فاندن: (پیش‌رفاندن و له‌كاتی ر‌فاندن و له‌دوای پروژه‌ی ر‌زگارکردن).</p>
٤	<p>پروژه‌ی هۆشیاری بۆ رۆژنامه‌نوسان سه‌باره‌ت به: مه‌ترسییه‌كانی چه‌ك و ر‌یكارییه‌ سه‌لامه‌تییه‌كان، خۆپاراستن له‌م‌ین و تی‌ئین‌تی و بۆمه‌به‌چینراوه‌كان و هۆشیاری له‌هه‌لمه‌ته‌كانی بۆمه‌به‌بارانکردنی فرۆكه‌كان.</p>
٥	<p>ئاسایشی ته‌ندروستی و پزیشکی: كه سه‌ره‌تا پێداویستییه سه‌ره‌تاییه‌كانی فریاكه‌وتن فێرده‌بن، پاشان زانین و هه‌لسه‌نگاندنی ره‌وشی نه‌خۆشه‌كه‌وه‌ك هه‌ناسه‌دان‌ی د‌ئی سییه‌كان، به‌ئاگابوون له‌حالاتی خۆنیه‌ریبون و به‌رکه‌وتنی فیه‌شه‌ك، ئاگاداری له‌شكانه‌كانی ئیسك، ئاگاداربوون به‌شوینه سه‌وتاره‌كان، چاره‌سه‌ركردنی رووداوه‌كان.</p>
٦	<p>ئاسایشی و سه‌لامه‌تی ده‌روونیه‌كان: كه پێداویستییه سه‌ره‌تاییه‌كانی وه‌رده‌گرن، چۆنیه‌تی مامه‌له‌کردن له‌گه‌ژ نه‌خۆشه‌كان و ته‌رخانکردنی پسپۆری ده‌روونی تاییه‌ت له‌قۆناغه‌كان پیش و دوای رووداوه‌كان.</p>
٧	<p>زانیاری سه‌باره‌ت به‌ئاسایشی ژماره‌یی: كۆپیکردنی یه‌ده‌ك، كۆنترۆلکردنی به‌لگه‌كان له‌دووره‌وه، هه‌لبژاردنی وشه‌یه‌کی نه‌یئنی به‌هیز (پاسوورد)، دامه‌زراندنی تۆریکی تاییه‌تی گریمانه‌یی له‌ناو ئینتته‌رنیته‌دا.</p>
٨	<p>• زانیاری سه‌باره‌ت به‌ئیتیک‌ی رۆژنامه‌وانی و بواری مافی مرۆف: (ئیتیک و بریاردانی گونجاو، خۆرۆشنییر کردن به‌بواری مافی مرۆف، فێربوونی خودی و رابه‌رایه‌تی و کارگیری، یاسا‌کانی جیهانی و نیوده‌وله‌تی تاییه‌ت به‌ئەرك و مافی رۆژنامه‌نوسان).</p>
٩	<p>• سه‌لامه‌تی و رۆژنامه‌وانی بنکۆلکاری: (چه‌مکی رۆژنامه‌وانی لیکۆلین، که‌ره‌سته و شیوازه‌کانی په‌یره‌وکردنی، سه‌لامه‌تی رۆژنامه‌وانی لیکۆلین، ربه‌رووبوونه‌وه‌ی رۆژنامه‌وانی لیکۆلین بۆ مه‌ترسییه‌كان، چۆنیه‌تی ئاماده‌کردنی رۆژنامه‌نوسانی لیکۆلین بۆ خۆپاراستن).</p>
١٠	<p>• ریکخراوه‌ناو‌خوبی و جیهانییه‌كان که‌گرنگی به‌سه‌لامه‌تی پیشه‌یی رۆژنامه‌نوسان ده‌دن: (وپیساتی ریکخراوه‌ناو‌خوبییه‌كان و ریکخراوه‌نیوده‌وله‌تییه‌كان، بلاو‌کراوه‌کانی ریکخراوی نه‌ته‌ره‌یه‌که‌گرتووه‌کان بۆ په‌روه‌ده و زانست و رۆشنییری (یونسکو). بلاو‌کراوه‌کانی مراسلون بلا حدود. بلاو‌کراوه‌کانی الاتحاد الدولي للصحفيين).</p>
١١	<p>- تاقیکردنه‌وه‌ی میدتییرمی وانه‌که‌بۆ قوتابیان</p>
	-